

Zřícenina hradu Orlík u Humpolce

Kraj: Vysočina

Okres: Pelhřimov

GPS souřadnice: 49.544542N, 15.382338E

Adresa URL: www.castrum.cz

Zřícenina gotického hradu Orlík u Humpolce stojí na zalesněném kopci nad vesnicí Rozkoš asi 2 km od Humpolce. Od roku 1958 je zřícenina chráněna jako kulturní památka ČR.

Hrad původně nazývaný Humpolec nechali pravděpodobně po roce 1371 postavit páni z Dubé. První písemná zmínka však pochází až z roku 1399, kdy patřil Jindřichovi z Dubé. O pět let později ho dobylo vojsko Jindřicha z Rožmberka. Po smrti Jindřicha z Dubé hrad po jistých sporech zdědila Jindřichova dcera Anežka. V 50. letech 15. století nechal hrad přestavět a rozšířit Arnošt Leskovec z Leskovce.

Roku 1496 bylo panství prodáno Janu Trčkovi z Lípy. Za Trčků z Lípy probíhaly nové změny interiéru i exteriéru. Dále je budován renesanční reprezentační palác v severní části areálu. Velká pozornost je kladena i na zvýšení obranyschopnosti hradu, kde při první hradní bráně na severovýchodě je budováno nové dělostřelecké opevnění – tzv. "bastión". V polovině 16. století se však majitelé dostávají do finančních problémů a tak je opevnění dále řešeno pouze lacinými úpravami stávajících objektů. Hradní stavba je nově přejmenována na Orlík. Roku 1559 se Zdeněk Trčka z Lípy poprvé píše sezením na Orlíku nad Humpolcem.

O rok později již vak majetek prodává Janu Říčanovi z Říčan a na Kosové Hoře. Při prodeji je však hrad a dvůr popluzní pod hradem uváděn jako pustý. Zřejmě v té době podlehl nenadálé pohromě. Opuštěný hrad koupil Jan z Říčan a nechal ho opravit jako své sídlo. Jeho syn, taktéž Jan, hrad prodal v roce 1588 Kryštofu Karlovi z Roupova, který se brzy poté odstěhoval a starý hrad byl definitivně opuštěn.

Ještě v roce 1708 je Orlík uváděn jako pustý zámek s dobře zachovalými zdmi a z roku 1803 pochází vyobrazení z doby před zkázou hradu. Orlík byl později rozebírán na stavební kámen.

Hradu dominuje čtverhranná, nakoso proti vstupu postavená věž; extrémně malé rozměry způsobily, že musela ztratit svoji obytnou funkci a stala se v podstatě bergfritem. Zbytky obytných budov pocházejí z přestavby v 16. století.

V roce 1988 na hradě začíná pracovat malá skupina místních nadšenců, která se později transformuje v občasně sdružení – humpolecké pobočky Klubu Augusta Sedláčka. V roce 1997 humpolecká pobočka Klubu augusta Sedláčka zakládá obecně prospěšnou společnost Castrum o.p.s., která se stává oficiální organizací zajišťující správu hradu. V následujících letech se podařilo dokončit opravy horního hradu a provést i zajištění většiny dolního hradu. V polovině prvního desetiletí 21. století se podařilo realizovat stavbu správní budovy a tak otevřít cestu dalšímu využití hradu. Roku 1913 hrozilo zřícení věže, a proto byla provedena základní konzervace zdiva a v období 1939–1943 proběhl také archeologický průzkum. V roce 1977 se zde natáčela část exteriérů filmové pohádky Jak se budí princezny. V roce 2014 byla opravena věž a byla dostavěna železnou konstrukcí a slouží jako rozhledna. Zřícenina hradu Orlík je dostupná po žlutě značené turistické trase z Rozkoše nebo krátkou odbočkou

z modře značené trasy z Humpolce do Lipnice nad Sázavou. Okolím hradu vede naučná stezka Březina. Od roku 1997 je hrad Orlík turisticky zpřístupněn vždy v letním období, od června do září. Navštívit můžete také středověké slavnosti, které se na hradě konají vždy 5. července a 6. července.

